

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik IV., šte. 52.
Četrtekova številka „NAPREJA“
izhaja kot tednik

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetско-delavske zveze.

Stane letno 36— Din, mesečno 3— Din.

Pouk za volitve.

I.

Volitve za parlament (državni zbor ali narodno skupščino) so pred durmi. Vrše se že 18. marca 1923. Zato je potrebno, da začno vsi somišljeniki takoj s pripravi. Vsak zaupnik in agitator, pa tudi naši župani in občinski svetovalci ter ostali strankini funkcionarji se morajo natančno seznaniti z vsemi predpisi, ki se nanašajo na volitve.

Kdor hoče imeti tozadevne zakone, naj si kupi sledeče številke »Uradnega lista«:

1. št. 106. z 1. 1920. (volivni red za Ustavotvorno skupščino);

2. št. 78. iz 1. 1922. (spremembe volivnega reda);

3. št. 67. iz 1. 1922. (zakon o volivnih imenikih);

4. št. 89. iz 1. 1922. (število poslancev in okrožij).

Najvažnejša določila o volitvah pa prinašamo v sledečih člankih.

I. Volivni imeniki.

1. Kdo ima pravico voliti?

Pravico voliti ima samo, kdor je vpisan v volivni imenik volivcev za volitev poslancev v Narodno skupščino.

2. Kdo sme oziroma mora biti vpisan v ta volivni imenik?

V ta volivni imenik sme oziroma mora biti vpisan vsak jugoslovanski državljan moškega spola, ki je izpolnil 21. leto in oni Slovani, ki so stalno pri nas naseljeni. Kdor je tuje narodnosti in je imel opcijsko pravico, ne sme biti v volivnem imeniku.

3. Kdo še ne sme biti v volivnem imeniku in ne sme voliti:

a) oni, ki so obsojeni na ječo in še ni pretekla zakonita doba, po kateri se povrnejo politične pravice;

b) oni, ki so v konkurzu;

c) oni, ki so pod očetovsko oblastjo, varuštvom ali ki so preklicani;

4. Kje se nahajajo volivni imeniki?

Volivni imeniki za vsako občino leže na občinskem uradu, za vse občine dotičnega okrožja pa pri pristojnem deželnem oziroma okrožnem sodišču, kjer jih ima vsak pravico pregledati, prepisati, razglasiti in natisniti ter zahtevati bodisi za sebe ali pa tudi za koga drugega, da se popravi. Če je kje občinski odbor razpuščen, opravlja vse delo, ki bi ga moral opravljati občinski predstojnik z dvema svetovalcema, okrajno sodišče.

5. Kaj se pravi: volivni imenik »popraviti«?

Volivni imenik popraviti se pravi, da s pismeno vlogo (reklamacijo) zahtevam:

a) da se vsi oni v volivni imenik vpišejo, ki niso v volivnem imeniku, pa imajo pravico biti v volivnem imeniku;

b) da se vsi oni, ki nimajo pravice biti v volivnem imeniku iz njega izbrljejo.

6. Kako napravim tako reklamacijo?

Na polo belega papirja (brez koleka!) napišem:

a) če hočem, da se kdo vpiše v volivni imenik: Občinskemu predstojništvu v... ali pa Deželnemu (okrožnemu sodišču v..., da se v volivni imenik volivcev za Narodno skupščino občine... vpiše kot volivec... (navedi natančno ime in priimek, poklic, naslov dotičnika in povej, zakaj ima dotični volivno pravico, n. pr. da je 21 let star, naš državljan itd.). K taki reklamaciji moraš priložiti pismen dokaz (od oblasti izdano listino) o tem, kar trdiš torej n. pr. krstni list, potrdilo občine, da je dotični naš državljan, da stanuje stalno v občini itd. Ta potrdila ti oblasti morajo izdati v 24 urah, in sicer koleka in vseh pristojbin prosto!

b) če hočeš, da se kdo izbrlje iz volivnega imenika: potem napiši zopet ime, priimek, poklic in naslov dotičnika, ki po tvojem mnenju nima volivne pravice, navedi številko, pod katero je dotičnik vpisan v volivnem imeniku in povej, zakaj da nima volivne pravice. Priložiti moraš zopet pismen dokaz o tem, zakaj nima volivne pravice.

Reklamacijo podpiši s polnim imenom in naslovom.

Reklamacijo daš lahko tudi ustmeno na zapisnik v občinskem uradu ali na deželnem oziroma okrožnem sodišču, vendar v tem slučaju dobro poglej, če res vse prav napišejo. Zahtevaj tudi potrdilo o vloženi reklamaciji, ki ti ga morajo izdati!

7. Do kdaj se smejo vlagati reklamacije?

Reklamacije se smejo vlagati v petnajstih dneh od dneva, ko je bil razglašen v »Službenih Novinah« ukaz o razpustu Narodne skupščine. Razpust se je izvršil 21. decembra, razglašen bo pa dva, tri dni pozneje. Da si čisto brez skrbi, izvrši vse reklamacije vsaj do 7. januarja 1923.!

8. Kaj mora napraviti občinski predstojnik oziroma deželno oziroma okrožno sodišče z reklamacijo?

Če je vložena reklamacija pri občinskem predstojniku, jo ta z 2 od obč. odbora za ta posel določenima odbornikoma reši; če je pa vložena pri deželnem oziroma okrožnem sodišču, jo sodišče pošlje občini v teku 24 ur v rešitev.

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste.

Občinski predstojnik mora reklamacijo rešiti v petih dneh, od takrat računano, ko jo je dobil v roke. O rešitvi obvesti tistega, ki je reklamiral in tistega, na katerega se reklamacija nanaša. Sprejem obvestila je treba potrditi.

9. Kaj pa, če občinski urad v petih dneh ne izda obvestila?

V tem slučaju je smatrati, da je reklamacija zavrnjena.

10. Ali se lahko pritožim proti neugodni rešitvi reklamacije oziroma če me občina ne obvesti o rešitvi reklamacije v petih dneh?

Vsak, torej tisti, ki je reklamiral, kakor tudi tisti, ki se ga reklamacija tiče, ima pravico do pritožbe, ki jo mora vložiti v teku 3 dni od takrat, ko je dobil obvestilo o rešitvi reklamacije. Pritožba gre na deželno oziroma okrožno sodišče in se vloži pri občini.

Reklamacijsko postopanje je stilo važno. Zato morate volivnim imenikom posvetiti največjo pažnjo! V vsaki občini naj se takoj sestavi socialistični občinski volivni odbor, ki naj takoj prepíše volivne imenike, jih pregleda ter izvrši reklamacije. Poleg agitacije je to delo med volitvami najpotrebnejše! Posebno je važno sedaj, ko je tako kratek čas za reklamacije na razpolago. Nasprotniki nam odvzamejo največ volivcev s tem, da jih izpuste nam nasprotni župani iz volivnega imenika ali pa, da jih izreklamirajo, vpišejo pa svoje ljudi v imenike, ki nimajo volivne pravice!

Ko poteče reklamacijska doba (najbrže do 7. januarja 1923.!) ne morete vložiti nobene reklamacije več. Samo pritožiš se še lahko zoper neugodno rešeno reklamacijo!

Torej vsi na reklamacijsko delo!

Če se o kaki stvari ne spoznaš, vprašaj sodruga, ki te stvari bolje pozna, obrni se takoj za pojasnilo na okrožno ali pa pokrajinsko strankino tajništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6. Tja naznani tudi vse nepravilnosti, ki jih zagreše župani ali občinski odborniki, da jih moremo ovaditi državnemu pravdnistvu!

II. Volivna okrožja, število poslancev.

Dočim je imel stari parlament 419 poslancev, jih bo imel novi samo 313, zato ker zakon določa, da naj pride v bodoče šele na 40.000 prebivalcev po 1 poslanec.

Slovenija, ki je imela dosedaj 40 poslancev, jih bo pri sedanjih volitvah volila samo 26, in sicer:

V območju deželnega sodišča v Ljubljani in okrožnega sodišča v Novem mestu (kranjsko volivno okrožje) 10 poslancev (dosedaj 16), v območju okrožnih so-

diš v Mariboru in Celju (štajersko volivno okrožje 15 poslancev (dosedaj 20) in mesto Ljubljana 1 poslanca (dosedaj 4).

Vsako volivno okrožje se deli na volivne sreze, katerih je toliko, kolikor odpade na okrožja poslancev.

Kranjsko volivno okrožje ima zato 10 volivnih srezov, in sicer so to okrajna glavarstva: Ljubljana okolica, Krani, Radovljica, Kamnik, Litija, Krško, Novo mesto, Črnomelj, Kočevje, Logatec.

Štajersko volivno okrožje, kjer je manj okrajnih glavarstev, kakor pa bo poslancev, pa je razdeljeno na sledeče volivne sreze:

Brežice (sodna okraja Brežice in Sevnica); okr. glav. Konjice; okr. glav. Ljutomer; Maribor — levi breg (mesto Maribor, sodni okraj Maribor — levi breg in sodni okraj Sv. Lenart); Maribor — desni breg (sodni okraj Maribor — desni breg in sodni okraj Slov. Bistrica); Mozirje (t. j. sodni okraj Gornjigrad); Murska Sobota (sodni okraj Murska Sobota); Dolenja Lendava (sodni okraj Dolenja Lendava); okr. glav. Prevalje; Ptuj (mesto Ptuj in sodni okraj Ptuj); okr. glav. Slovenjgradec; Celje (mesto Celje in sodna okraja Celje in Vransko); Laško (sodni okraj Laško); Ormož (sodni okraj Ormož); Šmarje (sodni okraj Šmarje, Kozje in Rogatec).

Kandidatske liste se glede kandidatov sestavljajo sledeče:

Na čelu liste se zapiše ime volivnega okrožja in dan volitev. Potem se označi nosilec liste, njega poklic in prebivališče. Nato se napišejo po abecednem redu imena volivnih srezov in pri vsakem volivnem srezu srezki kandidat z namestnikom. Isti kandidat sme biti samo v 2 srezih, v tem slučaju mora imeti tudi istega namestnika. Nosilec liste nima nobenega sreza in ne sme imeti namestnika.

Razen tega morajo imeti kandidatne liste tudi še druge označbe in priloge, ki pa v bistvu odgovarjajo temu, kar je bilo potrebno že za kandidatne liste pri zadnjih volitvah v Ustavotvorno skupšč. To pa, kar smo zgoraj navedli, je novo. Nič več ni torej kandidatskih list, v katerih bi se kandidati uvrščali po posebnem vrstnem redu, ampak ima razen nosilca liste vsak kandidat svoj srez.

Tudi način izračunavanja, koliko kandidatov posameznih strank je v poedinah volivnih okrožjih izvoljenih in kateri kandidati da so izvoljeni, je drugačen, nego je bil pri zadnjih volitvah. In sicer se to izračunavanje vrši sledeče (oziraje se pri tem le na eventualnosti, ki so verjetne v slovenskih volivnih okrožjih):

1. V Ljubljani bo izvoljen tisti kandidat, ki bo dobil največ glasov. Ožje volitve ni.

2. V kranjskem in štajerskem volivnem okrožju pa se bo računanje izvršilo sledeče: Najprvo se seštejejo vsi oddani glasovi. Ta svota se deli s številom, ki se dobi, če se k številu poslancev, ki jih določeno okrožje voli, prišteje še eno. Število, ki se dobi na ta način, se imenuje prvovoljni količnik. Tiste liste, ki niso na sebo združile niti toliko glasov, kolikor znaša prvi volivni količnik, odpadejo takoj in ne dobijo nobenega mandata. Število za ostale liste oddanih glasov pa se pri vsaki listi deli najprvo z 1, potem 2, 3, 4 itd.

Na ta način pri vseh strankah ugotovljene durge količnike se potem po velikosti uredi in vsaka stranka dobi toliko poslancev, kolikor ima v tem razporedu količnikov.

N. pr. v štajerskem volivnem okrožju bi bilo oddanih 112.000 glasov in bi bile dobile liste sledeče število glasov:

lista stranke A 20.000 glasov,
lista stranke B 30.000 glasov,
lista stranke C 40.000 glasov,
lista stranke D 10.000 glasov,
lista stranke E 8.000 glasov,
lista stranke F 4.000 glasov.

Najprvo se deli število vseh glasov s številom poslanskih mest v štajerskem okrožju, torej s $15 + 1 = 16$. Čisto delitev izvršimo ($112000 : 16 = 7000$), dobimo 7000, ki je prvi količnik. Lista, ki ni dobila niti 7000 glasov, odpade torej sploh (to je lista F).

Glasovi ostalih list se dele in sicer:

	A	B	C	D	E
z 1:	20000	30000	40000	10000	8000
z 2:	10000	15000	20000	5000	4000
z 3:	6666	10000	13333		
z 4:	5000	7500	10000		
z 5:	4000	6000	8000		
z 6:	3330	5000	6666		

do 15, če je potrebno.

(Konec prih.)

Po sklepu Pokrajinskega odbora

z dne 24. septembra t. l. sklicujemo
XIV. REDNI (POKRAJINSKI) STRANKIN ZBOR

na dni 6. in 7. januarja 1923. v dvorano hotela pri »ZAMORCU« v Celju.

Začetek na praznik 6. januarja ob 8. uri.

Začasni spored razpravljanja:

1. Otvoritev in konstituiranje zbora.
2. Verifikacija mandatov.
3. Poročilo pokrajinskega načelstva in kontrole.
4. Parlamentarno poročilo.
5. Zedinjenje. Razmere do glavnega odbora. Centralizem, avtonomizem, samouprava. — Organizacija. Internacionala.
6. Politični položaj in taktika.
7. Strankin tisk.
8. Socialno vprašanje na kmetih, posebno: 1. agrarna reforma, 2. občinska politika.
9. Volitev pokrajinskega vodstva in kontrole.
10. Raznoterosti.

Eventualni predlogi posameznih organizacij morajo biti poslani Pokrajinskemu tajništvu (Ljubljana, poštni predal 168) najpozneje do 20. decembra 1922. Pravica udeležbe (§ 23 org. prav.): Vsaka organizacija, ki je pravilno obravnavala za zadnje 3 mesece pred dnevom sklicanja, ima pravico do enega delegata, večje organizacije pa za vsakih 50 članov do enega, pri čemer se ostanki pod 30 ne upoštevajo, 30 ali več članov pa se šteje za 50. Število delegatov se računa na temelju poprečnega števila članov zadnjih 3 mesecev.

Za vsakega delegata naj bo izvoljen tudi po eden namestnik.

Razen § 23, ki ga objavljamo, opozarjamo na vse določbe org. pravilnika, posebno pa na §§ 24 do 29.

Potne stroške delegatov morajo plačati organizacije same. Pravico in dolžnost udeležbe imajo tudi vsi člani načelstva, Pokrajinskega odbora in kontrole ter strankini poslanci. Vsi ti imajo tudi glasovalno pravico razen v zadevah njih lastnega delovanja. Odbori posameznih organizacij naj naznanijo imena izvoljenih delegatov ter njih namestnikov naj-

Po volitvah.

(Odloemek iz Cankarjevih »Hlapcev«.)
(Konec.)

Glas. Kam je meril?

Drug glas. Na župnika je meril!

Tretji glas. Pusti župnika le na miru!

Komar (med durmi v ozadiju). Čula je povezana! S to besedo si zoper sebe stokrat podpisal!

Jerman. Tisti, ki se je oglasil, je med njimi, med nevrednimi varuhi, ki služijo neumnosti in ji ližejo rok, da jedo njen beli kruh... O, ni on sam — tisoč jih je in sedemdesetkrat sedemkrat tisoč, ki so tako ponižali svojo pamet, da jemljejo vbojajme od nespameti! Svoje spoznanje, božji dar, so prodali za dobro južino, prvenstvo za lečo!

Anka (je bila med durmi stopila na stol za Komarjem in se nasloni na njegovo ramo). Daj, da ga vidim, preroka... pozdravljen, prerok!

Jerman (tišje). Jaz pravim... rekel sem vam...

Komar. Kaj te je zmotilo prerok?

Jerman. Glejte, človek dandanašnji še svojemu najbližjemu ni zvest, ne

bratu, ne prijatelju; in še sebi ni zvest — ne svojemu spoznanju, ne svoji naturi... Pa bi zvest bil temu ljudstvu, ki zaupa na oko in na besedo, kakor otrok? Pomislite, pol leta je komaj, komaj od setve do žetve, pa so ljudje, brez števila jih je, zavrgli svojo pamet in svojo vest kakor škodljivo breme na tej poti do kruha. Tisti, ki so Bogá samega zasmehovali, klečé pred njegovimi nevrednimi hlapci; prej kletev, zdaj molitev; beseda pa je votla prej ko slej, zakaj njih srce je prazno. Tako se je zgodilo od setve do žetve. Pa če se vreme nocoj zasukne, bodo preklinjali, ki so še davi molili. Nova resnica je obsenčila svet, izkušen človek mi jo je razložil: hlapčuj, da boš napojen in nasičen, ter nič ne izprašuj, kdo ti je gospodar in kaj ti ukazuje! Hlapci, ki so se radovoljno prodali, pa so bolj goreči od gospodarja samega. Gospodar se prekriža, hlapec moli rožni venec, gospodar moli očenaš, hlapec opravlja devetdnevnic. Bolj skrbnih varuhov nima neumnost; noč in dan stoje pred njenimi durmi, da je ne zaloti beseda od zunaj ter ji ne zmoti vernega srca...

Kalandrovka. Čez vero šimfa!
Kalandar. Molči, baba!

Ženske. Čez vero šimfa! Čez vero šimfa! (Hrup.)

Jerman (začuden). Nisem govoril o veri...

Delavec. Dali so jim znamenje! (Pokaže na duri v ozadiju.) Tam so jim dali znamenje!

Jerman. Prijatelji —

Glasovi. Molči! — Nehaj, šolmašter! (Ženski glasovi.) Antikrist!

Ženski glas (v hipni tišini, tako da se jasno čuje). Matji mu umira, on pa Boga preklinja!

Jerman (je stal za trenutek osupel). Kakšna je bila beseda, ki ste jo rekli? — Hlapci! Za hlapce rojeni, za hlapce vzgojeni, ustvarjeni za hlapčevanje! Gospodar se menja, bič pa ostane in bo ostal na vekomaj, zato je hrbet skrivljen, biča vajen in željan!

Glas (od okna). Ali ste možjé, da poslušate?

Glasovi (vsi vprek). Lakot! — Ti nas boš zmerjal? — Na cesto! — Udarite! —

Jerman (stopi z eno nogó na stol, z drugo na mizo). Hlapci! Med vas bi Kristus ne prišel z besedo, prišel z bičem!

pozneje do 25. decembra Pokrajinskemu tajništvu v Ljubljani poštini predal 168, da dobe pravočasno delegatske izkaznice. Gostje, ki se prigrasijo Pokrajinskemu tajništvu do 25. decembra, bodo imeli zagotovljen sedež. Drugi dobe izkaznice na licu mesta, dokler bo zadoščal prostor.

V Ljubljani, dne 5. decembra 1922.

Pokrajinsko načelstvo SSJ in KDZ.

Učiteljska svoboda.

Čitatelji našega lista se morda še spominjajo, da smo priobčili 11. julija 1922 oster članek proti krivici, ki se je zgodila nadučit. Jos. Kobalu s tem, da ga je oddelek socialne politike pri ljubljanski vladi brez preiskave odpustil kot zač. voditelja šole za slepe. Ožigosali smo tedaj nekatere odgovorne činitelje, ki se niso hoteli po svoji dolžnosti pobrigati niti za zavod niti za Kobala. Med tem smo hoteli mnogokrat pisati o stvari. A izogibali smo se namenoma vsaki polemiki, da nam ne bi očitali odgovorni krogi vpliva na smer preiskave same. Tudi danes se vzdržimo ostrih besed, ki nam silijo v pero, in pričujemo z malimi komentarji le članek, objavljen v »Učit. Tovarišu« dne 21. dec., ki se glasi:

Načelno stališče: preziranje strokovne usposobljenosti. Dogodil se je slučaj, ki zahteva protesta in odpora nas vseh. Tovariš Jos. Kobal, ki je bil nameščen na zavodu za slepe v Ljubljani, je bil brez predhodne preiskave in kljub dobri službeni kvalifikaciji od oddelka za socialno skrbstvo v Ljubljani odpuščen iz zavoda za slepe in oddan višjemu šolskemu svetu na razpolago. Na pokrajinski skupščini na Bledu je že učiteljsvo protestiralo proti takemu samodržnemu postopanju, ki prezira vsekako disciplinarno postopanje in kvalifikacijo, in ki uvaža v službeni položaj popolno brezpravnost. Na zahtevo tov. Kobala in z ozirom na stališče naše organizacije je bila uvedena naknadna preiskava, ki je bila končana na zadnji seji višjega šolskega sveta. Zaradi preiskave in v interesu objektivnega postopanja smo o zadevi med preiskavo molčali. Ne moremo pa molčati danes, ko se nam gre za princip, ki ni samo za tov. Kobala, temveč tudi za nas vse druge načelne važnosti! Preiskava proti tov. Kobalu ni mogla dokazati nobene krivde in službenega pregreška kljub temu ga oddelek za socialno skrbstvo ne mara namestiti na zavodu za slepe in prevzeti nazaj. Vlogo pri tem igrajo popolnoma zasebne stvari: »da ni simpatičen temu in onemu in da ni ravno prikupljivega nastopa«, torej to in ono — a nič pozitivnega.

Norec, ki se je napravil, da bi vam odklepal to pamet devetkrat zaklenjeno —

Glasovi. Zadosti je! Kdo je hlapec! (Ženski glasovi.) Ali ste možje ali niste? Ali da ga me razpraskamo?

(Možje so vstali; kozarci zazvenčeli; miza v ozadju se je bila prevrnila.)

Delavec. Kamenje! Zaprite okna! **Kalander.** Gospod, nehaj!

Glasovi. Kdo je hlapec? — Udarite!

Jerman. Hlapci, obsojeni za hlapce —

Glasovi. Kdo?

(Čaše zvenkečejo, leté proti Jermanu: nenadoma se prime za glavo in omahne s stola.)

Nace. Ne greha, ljudje krščanski, ne greha! Ne krvi!

(Kmetje ga sunejo v stran in silijo proti Jermanovemu omizju.)

Glasovi (v ozadju). Ubijte ga! **Delavec.** Ranjen!

Župnik (stoji visok in širok med durmi v ozadju). Vade in pace!

Kalander (je bil prijel Jermana pod pazduho ter ga potisnil skozi duri na desno: stoji pred duri in prime stol v roko). Jaz sem Kalander, kovač; kdo bi rad še kaj vedel? (Ljudje se umaknejo.)

nšč službenega! Je pa še drugo, hujše zlo pri tem! Tovariš Kobal je medtem napravil strokovni izpit za pouk in vzgojo slepih pred komisijo v Lincu in je edini izprašan učitelj za slepe v Sloveniji in najbrže tudi v Jugoslaviji. Po našem mnenju je on strokovno usposobljen in ko preiskava ugodno zanj izpade, edini upravičen priti na šolo za slepe in se ga oddelek za socialno politiko pri pokrajinski upravi ne more več braniti in najsi bo stokrat osebno neljub kakšni kuratoriji. To seveda, če se hoče postopati objektivno in če se hoče varovati pravne razmere in pravni službeni položaj uradništva. Toda ne! Kljub temu ga oddelek za socialno politiko pri pokrajinski upravi neče namestiti. Medtem je bila tov. Kobalu že dvakrat ustavljena plača — enkrat po samovolji knjigovodstva in drugič, ker je bil faktično brez službe. Iz takega položaja ga je rešil višji šolski svet, ki je soglasno sklenil, da se preiskava ustavi in se tov. Kobala namesti na osnovni šoli v Ljubljani VII. (Šiški). Ta soglasen sklep višjega šolskega sveta je bilo sigurno zadoščenje za tov. Kobala, a bil je hkrati tudi indirektna obsodba za oddelek za socialno politiko, ki ga neče prevzeti na šolo za slepe, kljub strokovni usposobljenosti. In to postopanje mora izzvati tudi našo najostrejšo obsodbo in naš najodločnejši protest! Slučaj je podoben Morderdorferjevemu, je načelen, zato smatramo da še ni končan in zahtevamo od našega vodstva organizacije, da — kakor dosedaj — stori vse korake, da se ugodno reši in s tem varuje pravni položaj in razmerje učiteljsva. V soboto dne 16. t. m. je »Ljubljansko učiteljsko društvo« na svojem zborovanju sklenilo najostrejši protest proti postopanju oddelka za socialno politiko pri pokrajinski upravi v Ljubljani. Prepričani smo, da bo to našo odmeva med učiteljsvom vse Slovenije, ki se bo povpraševalo: ali naj se sedaj ponavljajo enake brezpravne razmere, kakor pod bivšim avstrijsko - klerikalnim režimom, ko tov. Jelencu, kljub strokovni usposobljenosti niso hoteli namestiti na meščanski šoli zgolj iz političnih in osebnih razlogov?!

Naš te moške in odločne besede vsele. Čakamo le pozitivnih dejanj, ker stojimo na stališču, da se mora vsaka krivica, pa naj bo storjena komurkoli, popraviti. Vzdržimo se tudi vsakega daljšega komentarja. Dotakniti se hočemo le besede soglasno, ki jo je podčrtalo uredništvo »U. T.« V kolikor smo poučeni, je član viš. šol. sveta tudi g. Ribnikar, vodja oddelka za soc. politiko. Ako je sklenil viš. šol. svet na svoji seji 14. dec. t. l. soglasno, da se ustavi preiskava proti nadučit. Kobalu, sklepamo, da je glasoval za ta predlog tudi g. Ribnikar. Zdi se nam pa, da tedaj ni bil navzoč, ker bi bil s tem obsodil one funkcionarje, ki so mu predložili v podpis odpustni odlok. Ako pa je glasoval, potem je predvsem njegova dolžnost popraviti storjeno krivico. Poverni pa, da se bomo k tej zadevi še povrnil, ker hočemo da se popolnoma razčisti in pa da pravi krivci ne uidejo zasluženi kazni.

Tedenski pregled.

Ponedeljek, 18. dec.: Ministrski svet sklenil izplačati vsem državnim nameščencem 13. plačo. — Italija mobilizira za novo ofenzivo v Tripolitani. — Ameriški bančniki se dogovarjajo o posojilu 750 milijonov dolarjev, ki bi jih dobila Nemčija v najkrajšem času. — Na berlinskem vseučilišču shod nemških zdravnikov, ki opozarjajo civilizirani svet, da preti nemškemu ljudstvu ruska beda. — V Rimu je fašistovska policija aretirala 400 delavcev.

Torek, 19. dec.: Demokratska stranka izdala proglas, v katerem obtožuje radikalce dvoilčnosti, ker niso hoteli nove vlade sestaviti po starem kopitu. — V Pulju zažgali fašisti »Delavski dom« in aretirali več socialističnih vodij. — V nemškem mestu Ludwigshafnu (znanem po strahoviti eksploziji) boji med stavkujočimi kemičnimi delavci in stavkokazi. — Ameriška poslanska zbornica sprejela pogodbo z Angleško, Laško in Japonsko za omejitev gradnje velikih bojnih ladij. — Amerika dovolila Rumunski moratorij. — Sovjetski proračun za zadnje štiri me-

sece t. l. izkazuje 300 milijonov zlatih rubliev primanjkljaja. — V Londonu kongres nacionalistične zveze pod predsedstvom ministra Asquitha, ki je sklenila boj socializmu in uvedbo nacionalistične šolske vzgoje. Prekasno prihajajo gospodje.

Sreda, 20. dec.: Belgrajska »Epoha« poroča, da namerava radikalna vlada uvesti vojaško diktaturo, s čimer je v zvezi imenovanje novih visokih vojaških dostojanstvenikov. — Belgrajska občina odklonila 80 vagonov plesnivega žita, ki ga je naročila od neke tvrdke v Zagrebu. — Madžarska ustavila obmejni železniški promet. — V Turinu spopadi med fašisti in socialisti. Običajni vlomi, požigi itd. — Ruski fašisti ustanovili v Carigradu svoj list. — Holandske strokovne organizacije so izročile za avstrijske proletarske otroke 337 milijonov avstrijskih kron. — V Varšavi so izvolili Stanislava Wojciechovskega za državnega predsednika. — V Lausanni so načeli delikatno vprašanje mezopotamskih petrolejskih vrelcev. Angležji se že vesele svojega uspeha, ker za stopa mezopotamsko vlado njihov prijatelj Džafer paša. — V španskem Maroku ponovni boji med vstaši in španskimi četami. — Češkoslovaška nacionalistična mladina izdala proglas na boj proti tujcem. — Francoska zbornica odklonila kredit za gradnjo novih podmornikov.

Četrtek, 21. dec.: Narodna skupščina razpuščena. Nove volitve razpisane za 18. marec. — Iz Belgrada poročajo, da je narodno-socialna stranka likvidirala, ker bo z demokratskimi starini paradirala v novi »Zajednici«. To je konec velike komedije, ki je pod imenom NSS vlekla nespametno delavstvo za nos. — Ministrstvo za šume in rude izdalo štatistiko gozdnih požarov v tekočem letu, ki so napravili za 120 milijonov dinarjev škode. — V Belgradu ugoden izid jugoslovansko-avstrijske železniške konference. — V delavnici belgrajskega Brodarskega sindikata požar, ki je napravil za 50.000.000 Din škode. — Srbsko svečeništvo sklenilo poslati z raznimi korupcijami omadeževanega arhimandrita Mardarija kot svojega zastopnika v Ameriko. — Madžarska naročila v Italiji velike množine municije.

Petek, 22. dec.: Vlada odlikovala vse poslance in ministre, ki so glasovali za ustavo. — Vojvodinska deput. zahteva pri Pašiću točno in hitro izvedbo agrarne reforme. — Vlada razpisala 100.000 dinarjev na glavo bregalniškega četaškega voivode Aleksandrova, — Češkoslovaška zbornica sprejela zakon o kovanju zlatega denarja. — Fašisti v Neapolju razbili vsa uredništva protifašistovskih listov. — V Bazlu aretacija nekega mladeniča, ki je imel pri sebi dokumente, ukradene v francoskem vojnem ministrstvu, o uporabi strupenih plinov v pouličnih bojih in pismo na Čičerina. — V Havru so obsodili na težko ječo več voditeljev izgredev za znane pristaniške stavke.

Popravek. V zadnjem »Tedenskem pregledu« beri med novicami 17. t. m. slovenskega dijaštva namesto »slovenskega«.

KOMUNISTIČNA STRANKA SE BO UDELEŽILA VOLITEV.

V Belgradu snujejo nekdanji komunistični voditelji, ki so prišli ob ves kredit, novo komunistično stranko, katera se bo imenovala »Proletarska unija«. V tej naj bi se po možnosti združile vse socialistične skupine, ki prisegajo na skrajno levičarski program. Belgrajski »Radnik« je že

prinesel tozadevno izjavo Triše Kacloviča in tovarišev, ki opozarja na zaupno konferenco, ki se bo vršila 7. januarja 1923. l. Nova »proletarska stranka« bo sestavila program v okvirju veljavnih zakonov. — Ob tej priliki poudarjamo, da se komunisti v Jugoslaviji še precej točno ravna po navodilih tretje internacionale. Ta je namreč pred kratkim naslovila na drugo internacionalo, potretio internacionalo in amsterdamsko internacionalo odprto pismo, v katerem poziva na »enotno fronto« proti kapitalistični internacionali. Čeprav pozdravljamo toplo to misel, vendar pa jo odklanjamo, ker vemo prav dobro, kaj vse so izjavljali komunistični delegati, posebno pa še Zinovjev na zadnji moskovski konferenci tretje internacionale. Zinovjev je čisto odkrito priznal, da so doživeli komunisti v vseh deželah temeljite blamaže, pa da jih je treba popraviti. To pa se bo najlažje zgodilo, če bodo pričeli agitirati za »enotno fronto«. Delavcem se bodo oči zaiskrile in bodo rekli: »Saj res, »enotno fronto« hočemo! Komunisti so pa zares pošteni ljudje, ker tako vneto streme za enotnim nastopom.« Zinovjev je doslovno rekel: »Taktina »enotne fronte« je najboljšo sredstvo pridobiti večino mase zase. Že sedaj, ko nismo veliko z njo agitirali, smo želi lepe uspehe.« Zavedni socialisti bodo seveda vedno in povsod odklanjali v meglo zavito »enotno fronto«, ki ne stremi za koristmi vsega proletariata, temveč samo za onimi komunističnega delavstva.

Politične vesti.

+ Za slogo proletariata govore vsi, posebno odkar so razpisane volitve. Tako so govorili tudi v Ljubljani in so skuhalo godljo, da jih je zdaj vseh sram. Med našimi 295 hočejo biti vsi! Mi pa vemo, da je k slogi samo ena pot: vstopite v organizacijo, enotna fronta pomeni enotno organizacijo. Sovražnik, prijatelj, vse to je postranska stvar, glavno je samo eno: Izpolnjuj dolžnosti! Sloga pride potem sama od sebe — pa tudi zmaga!

+ Radikalci so izključili iz svoje srede nekatere vojvodinske poslance. Protičeve pristaše, ki so sklenili postaviti za volitve v narodno skupščino svojo listo. Tudi med demokrati vlada pri sestavljanju kandidatnih list veliko nesoglasje.

+ Na Balkanu živimo, to je nepobitno dejstvo. V Dalmaciji, kjer ljudstvo v premmogih vaseh umira od gladi, so nabrali premožni sloji nad 2 milijona kron, ki so jih sklenili podariti — kraljici Mariji. V L. številki »Jadranske straže« pa beremo oklic za nabiranje darov, ki so proračunani na 120 milijonov kron, pa bi se porabili za — jahto našega kralja, da se bo mogel »vladar seznaniti z našo obalo«.

+ V Beogradu je došel dr. Ivan Šusteršič, bivši klerikalni vojvoda, ki je stopil v stik z radikalno stranko. Dr. Šusteršič bo baje nastopil že spomladi pri volitvah v narodno skupščino.

+ Mala antanta je nastopila pri veleposlaniški konferenci v Parizu proti madžarskemu militarizmu ter je zahtevala, naj mednarodna komisija za razorožitev še nadalje ostane v Budimpešti. Naša vlada meni obenem zahtevati, naj madžarska vlada takoj razpusti svoje fašistovske organizacije. Rožljanje z mečem se ponavlja.

+ V Lausanni je prišlo do ostrega konflikta med angleškimi in turškimi de-

legati. Razpravljanje se vrti okoli petrolejskih vrelcev v Mosuli. Angleži namreč trdijo, da spada mosulski vilajet k Iraku, nad katerim imajo protektorat.

+ Ravnateljstvo nemških državnih železnic je sklenilo odpustiti 25.000 delavcev. Razburjenje med delavstvom je nepopisno.

+ V Dijonu se je vršil 25. t. m. kongres vseh tistih komunističnih organizacij, ki nameravajo izstopiti iz komunistične stranke, pa ustanoviti novo socialistično stranko pod imenom »Socialistična federativna unija«. Na kongresu so govorili Brizon, Sellier in Verfeuil.

NAROČNIKOM!

Vedno naraščajoča draginja nas sili, da zvišamo z novim letom zopet naročnino. Vemo, da delavno ljudstvo težko živi vendar moramo. Obljubljali so, da se bo znižala cena papirja. Pa se ni, pač pa se je vse drugo še podražilo.

Poštnina n. pr. je od septembra za 100% dražja, pri časopisih pa še celo za 150% (od 2 na 5 par)!

Od 1. januarja 1923 bo veljal »Naprejek« mesečno 15 Din »Ljudski Glas« pa 3.50 Din.

Posamezne številke se bodo prodajale po 1 Din kakor doslej.

Naročniki, ki bodo v začetku leta plačali naročnino za celo leto, se nimajo bati poznejših zvišanj.

Obenem prosimo zamudnike, naj plačujejo pravočasno. Mnogo nereda, truda in škode nam povzročajo z zastanki. Zavedni proletarci vedo, da morajo tembolj brusiti svoje orožje, čim hujše se jim godi.

Po sklepu načelstva:

Uprava »Napreja« in Pokrajinsko tajništvo SSJ in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.

DEAVNO LJUDSTVO! SODRUGI!

Naročajte dnevnik »Naprejek«, ki stane samo 15 Din mesečno ali vsaj tednik »Ljudski glas« za 3.50 Din mesečno. — Poostrite najboljšo orožje razrednega boja — naš tisk!

Če pridobi vsak še samo enega naročnika, bomo še enkrat tako močni — za toliko bo pa tudi oslabela moč nam sovražnega tiska!

Izreži, izpolni, daj v ovitek, prilepi znamko za 10 par in odpošlji odprto kot tiskovino na naslov: Ljubljana, poštni predal 168.

(Če si že sam naročnik, oddaj ta naročilni listek prijatelju, ki še ni naročnik niti »Napreja« niti »Ljudskega glasu«.)

Naročam dnevnik »Naprejek« tednik »Ljudski glas« od dne

na ime:

poklic:

kraj:

pošta:

Priložite poštno položnico, da pošljem naročnino.

V

dne

lastnoročni podpis.

Dnevne vesti.

Srečno in veselo novo leto 1923. želim svojim čitateljem uredništvo in upravnštvo »Ljudskega Glasu«.

Če še vedno nimaš socialističnega žepnega koledarja, ga naroči takoj. Reci zaupnikom, da ti ga pokažejo, da boš videl, kako smo napredovali tudi v tem oziru. Za 12 Din ličen in trpežen koledar z izbrano vsebino. Gotovo boš zadovoljen. S tem koledarjem v roki boš lahko dokazal, da smo socialisti tudi na gospodarskem polju edini, ki nudimo res dobro blago za nizko ceno. Ne zamudi!

Ljudstvu se vrača vest. Topa brezbriznost ponehava. Delavci začenjajo čutiti svojo dolžnost. Zaupnik nam je povedal lep zgled z dežele. Slučaj ga je nanesel v gostino in tam je našel svojega znanca, ki nima denarja za časopis, pač pa za — vino. Drugi dan je prišel ta znanec k njemu in se naročil na »Naprejek«. Sam je prišel, samo pogled delavnega zaupnika je zalegel več nego vse nekdanje v srce segajoče pridige najboljših govornikov. Vest se vrača našemu ljudstvu in z njo se bo vrnila tudi moč, ki je za zmago potrebna.

Čudno sumničenje. V št. 271. letošnjega »Napreja« je izšla neka notica: »Še naše poštne razmere« zaradi katere je uvedlo drž. pravdnštvo preiskavo, pa ne proti onim osebam, katerih se notica tiče, kar bi bilo pričakovati, ampak po § 104 srbskega k. z. proti poštnemu uradniku M. Deteli, ker sumi njega za pisca. Kako pride drž. pravdnštvo do tega, da sumi imenovanega poštnega uradnika, da je inspirator ali pa pisec notice, tega ne razumemo, tembolj ker tega niti mi sami ne vemo in če bi vedeli, kdo je pisec ali pa inspirator, bi ga seveda ne izdali. Nedolžnemu M. Deteli pa hočejo oblasti naprtiti očitno še eno afero na vrat. S preganjanjem nedolžnih se ne išče resnice glede poštne znamke, g. drž. pravdnik, krivca iščite tam, kjer jih je najti!

Resolucije

sprejete na zborovanju »Zveze najemnikov na veleposestvu grofov Henkl na Lešah«, dne 17. decembra 1922. (odposlane na pristojne urade v Beograd in Maribor).

1. Delavstvo, zaposleno pri grofih Henkl na Lešah je kultiviralo z grmičjem popolnoma zaraščeni neplodni svet na veleposestvu grofov Henkl. Nasadilo je nešteto sadnih dreves, skrbelo za kar največjo produktivnost zemlje, postavilo si deloma tudi svoje koče, a vse to ni njegova last, ker stoji vsa njihova nepremičnina na grofovi zemlji. Vsak čas se lahko delavce — najemnike — posestnike iz koč spodi ter se jim zabrani uživanje sadov njih dolgoletnega truda. Prav tako se lahko zgodi z otroci najemnikov. — 2. Zbrani najemniki konstatirajo, da nadzornštvo ne pusti niti onih koč primerno popraviti, ki so last grofov Henkl, ki pa so že zdavnaj plačane z najemnino, tako da jih morajo najemniki popravljati sami iz lastnih skromnih sredstev, čeprav ne vedo, ali bodo še jutri v istih kočah smeli prebivati. — 3. Sedanja uprava imenovanega veleposestva, ki je pod državnim nadzorstvom, oddaja za vsako leto posebej posamezne dele veleposestva v najem, tako da na teh v najem oddanih kosih najemniki ne morejo tako zvišati produktivnosti zemljišča kakor na onih parcelah, ki so oddane za daljšo dobo najemnikom — delavcem v najem. Razlika

med stalno v najemu se nahajajočih parcel in onega od grofov neposredno porabljenega zelo obširnega zemljišča je z vsakim letom večja, kajti zemljišča najemnikov se izboljšujejo ter racionalno obdelujejo, medtem ko zemlja, ki jo porablja grof Henkl zase, stalno propada. Da pa bo razlika še večja, poudarjamo, da ima grof Henkl vsa sredstva na razpolago, kakor vozila, vprego itd., medtem ko obdelujejo najemniki zemljo večinoma z lopatami, kopačo ter prenašajo gnoj v koših na njive in odnašajo pridelke. S tem pa dokazujejo, da je njih potreba po lastni zemlji vprašanje njih obstanka ter da so na to zemljo navezani z ljubeznijo, z vsem srcem in z vsemi silami. — 4. Z mirno vestjo lahko trdimo, da so kultivirali veleposestvo Leše (grofa Henkl) izključno samo delavci - najemniki, medtem ko grof Henkl ni samo izkoriščal zemlje in kratil pravice dvakrat podložnih najemnikov, temveč tudi sicer popolnoma zanemarjal polja in travnike. — 5. Zakon o agrarni reformi se je pri nas tako tolmačil, da najemniki delavci sploh niso dobili pravice do izvolitve svojih zastopnikov v občinski agrarni odbor občine Prevalje. To pa je očitveno kršenje naših državljskih pravic, posebno še, ko slišimo ob vsaki priliki tudi od strani drž. nadzorstva, da ne potrebujemo delavci - najemniki povziranja naših plač, ker smo najemniki. Na eni strani nas ne priznavajo za najemnike, na drugi strani ne za delavce in to pač z edinim namenom, da občutimo, da nismo deležni vseh državljskih pravic, ker smo reveži, da ne bi bili deležni dobrot agrarne reforme in na drugi strani poštenega zaslužka za pošteno, težko delo. Zato zbrani najemniki konstatiramo, da hočemo postati državljani z vsemi državljskimi pravicami, kar bo itak v interesu države ob katere severni meji prebivamo. — 6. Najemniki bi si bili že zdavnaj ustvarili sadjarsko in čebelarstvo; tudi za domačo obrt kakor plestarstvo so dovzetni, a manjkalo je dosežaj prvih pogojev, t. j. sigurnosti obstanka, čim se pa nam izpolnijo drugi predpogoji za obstanek, ne bomo ustvarili samo tega, kar smo omenili, temveč še več. To bo v korist našemu gospodarskemu stanju, državi sploh, obmejnim razmeram pa še posebej. — a) V namenu, da se vse odpravi, kar ni pravično in ustvari ono, kar je potrebno, prosimo, da agrarna oblast prisili upravo grofov Henklovih veleposestev k temu, da odda zemljišča v najem za več let, najmanj pa pet let v naprej. — b) Da se prouči naš agrarno - najemniški položaj, ter se doseže možnost popolnega odkupa že itak zdavnaj plačane zemlje in koč, najmanj pa tiste zemlje, ki jo je delavstvo kultiviralo samo in vsaj toliko, kolikor ga je smelo obdržati v najemu do danes. — c) Zahtevamo obenem tudi pristop v občinski agrarni odbor občine Prevalje.

Zveza leških najemnikov grofa Henkla.

Iz stranke.

Za november so obračunale še sledeče organizacije: Škofjavske, Hrastnik, Šmartno ob Dreti, Sv. Pavel pri Preboldu, Rečica na Paki, Org. centrala, Bočna in Ptui.

Dozdaj imamo naznanjene sledeče zastopnike organizacij na Strankinem zboru dne 6. in 7. januarja 1923. Za: **Trbovlje:** Jakob Klenovšek, Ivan Marin; **nam. Franc Saje, Ivan Majcen. Celje:** Alojzij Leskošek, Martin Požum, Valentin Lebič, Rudolf Čebular, Josip Šmiglj in Franc Jelen (namestniki niso naznanjeni).

Zagorje: Melhior Čobal, nam. Jurij Arh. **Mislinje:** Franc Kranj, nam. Ivan Pravhert. **Liboje:** Ivan Germadnik, nam. Ivan Dosedla. **Kočevje:** Josip Tomc, nam. Josip Pavliček. **Velenje:** Andrej Martinšek, nam. Jože Rednak. **Oplotnica:** Josip Brglez, nam. Ljudevit Flor. **Sv. Pavel pri Preboldu:** Alojzij Šlander. **Zabukovca:** Franc Tratar, nam. Franc Judec. **Globo-** **ko:** Ivan Molan, Franc Cizelj in Franc Grmovšek. **Tržič:** Josip Črne, nam. Rok Stegnar. **Šoštanj:** Anton Arzenšek, nam. Anton Korodej. **Jesenice:** Jurij Jeram, nam. Martin Marčič. **Hrastnik:** Anton Verden, Josip Grum, nam. Anton Podpečan, Matija Knez. **Ptuj:** Filip Uratnik, nam. Ivan Šegula. **Ljubljana:** Ivo Mežnar, nam. Angelo Cerkvenik. **Sp. Šiška:** Jože Ogrin, nam. Jože Golmajer. **Vič pri Ljubljani:** Andrej Peterca, nam. Pavel Škr. **Ježica pri Ljubljani:** Anton Jakopič.

Tržič in Križe. Po sklepu krajevnih organizacij v Tržiču in v Križah se bodo vršile redno vsako nedeljo ob pol 10. dopoldne v Delavskem domu (v sobi naproti gostilne) skupne seje vseh tu obstoječih razrednih organizacij in klubov. (To velja tudi za občinske odbornike in namestnike). Predsedniki vseh društev in klubov so dolžni poskrbeti za točno in polnoštevilno udeležbo.

Tržič. Na skupni seji vseh socialističnih odborov bodo poročali tudi občinski odborniki iz Tržiča, iz Križ in iz Kovora, zato je točna udeležba vseh občinskih odbornikov in namestnikov dolžnost. — Okrajni izvrševalni odbor.

Okrožni odbor SSJ in KDZ opozarja vse krajevne organizacije brežiškega okrožja, da je treba napraviti dve kopiji mesečnega obračuna (torej 3 izvode). In sicer en izvod za Pokrajinsko tajništvo, en izvod za krajeveno organizacijo in en izvod za okrožno tajništvo. To je potrebno zlasti zato, da bo vodilo okrožno tajništvo lahko evidenco o stanju posameznih organizacij. Krajevne organizacije našega okrožja naj zahtevajo govornike za shode pri našem tajništvu, tako tudi v vseh drugih zadevah. Dopise je naslavljalati na sodruga Martina Umeka Piršenbregu 14, p. Globoko pri Brežicah.

Kozje. Sedlarjevo. V nedeljo, 17. t. m. sta se vršila v občini Sedlarjevo in v Kozjem lepo obiskana shoda KDZ. Predsedoval je sodrug Jos. Resnik. Govornika sodrug Ivan Krušič in sodrug M. Umek sta jasno orisala zborovalcem obstoj stranke in nie delovanje pred in po vojni. Tako tudi namen in delovanje raznih drugih političnih strank in o vsebini njih časopisja. Zborovalci so izvajanjem govornikov zadovoljno pritrdjevali. V občini Sedlarjevo se je ustanovila krajevna organizacija KDZ, o kateri upamo, da se bo lepo razvijala.

Sevnica. V nedeljo dne 31. dec. se bo vršil ob 8. zjutraj pri g. Kolmanu v Šmarjah članski sestanek krajevne organizacije KDZ v Sevnici. Člani naj prinesejo svoje članske izkaznice s seboj. — Odbor.

Šmartno in Bočna. Članskega sestanka tukajšnje krajevne organizacije, ki se je vršil v nedeljo dne 17. t. m. se je udeležilo lepo število zavednih članov. Takih sodrugov smo veseli, ne takih, ki se ne brigajo niti zato, da bi redno plačevali svoje članske prispevke. Opozarjamo, da bo takoj po novem letu črtan vsak član, ki ne bo imel poravnane članarine in naročnine za »Naprej« ali »Ljudski glas«.

List ni zastoj, zato naj se člani porbrigajo za svoje dožnosti. Članske pri-

spevke sprejema tudi tajnik organizacije sodrug Franc Koren v Št. Joštu 25. — Sodrugji na delo, da dosežemo svoj cilj. — Predsednik.

Iz strok. gibanja.

Državni kovinarski kongres, ki se je vršil 25. in 26. t. m. v Zagrebu, ni uspel. Kongres se je razbil, ker so stali slovenski delegati na stališču samouprave, Srbi pa so zahtevali centralizem.

Gospodarstvo.

= **Vrednost denarja.** 1 dolar velja 92.50 Din, 1 lira 4.75 Din, 1 francoski frank 6.80 Din, 100 avstrijskih kron 13 par, 100 nemških mark 1.48 Din. V Curihu velja 100 naših kron 1.47 švicarskih frankov.

= **Žitni trg 23. decembra:** pšenico iz Bačke so ponujali po 425 Din, ječmen 313 Din, moko (št. 0) 593 Din, moko za kuho 570 Din za 100 kilogramov.

= **V Šibeniku** so pretekle dni nalovili ogromno množino rib, okoli 65 centov. Od teh so poslali 700 kg v Zagreb, druge pa v Split in v ostala mesta. Ribe so precej poceni, 1 kilogram stane do 40 kron, približno toliko kakor 1 kilogram mesa v Šibeniku.

= **Tovarna vagonov v Subotici** je sklenila v svojem podjetju instalirati tovarno za zvonove. Baje je potreba zvonov sedaj po vojni zelo velika. Veliko zvonov so namreč rekvirirali.

= **Ministrstvo za trgovino in industrijo** izgotavlja nov pravilnik o reguliranju vseh trgovskih in industrijskih odnosov v državi. Pravilnik hoče nacionalizirati našo industrijo, zato pa znatno otesnjuje snovanje trgovskih in industrijskih podjetij s strani tujih državljanov.

= **Sol za Jugoslavijo.** Uprava državnih monopolov se je odločila naročiti po naši reparacijski komisiji v Wiesbadnu na račun reparacij večjo količino soli, ker je povpraševanje po njej veliko.

= **Italijanski ministrski svet** se je odločil odrediti na Reki zamenjavo onih avstroogrskih bankovcev, ki so shranjeni pri Italijanski banki. Ker so bankovci večinoma neveljavno žigosani, bo najbrže 75—80% od njih proglašeni za neveljavne.

= **Italijanski davki** od julija do novembra t. l. so znašali 4.853.923,823 lir, medtem ko so znašali 1921. l. 4.716.360,090 lir. Povečali so se tedaj za 137.563.803 lir. Samo meseca novembra t. l. so znašali davki 729.635,310 lir, medtem ko so znašali lansko leto 646.107,768 lir. Povečali so se tedaj za 83.527.542 lir.

= **Primanjkljaj na laških državnih železnicah** znaša 1258 mil. lir in je tedaj za 212 milijonov večji kakor lansko leto.

= **Državni dolg Poljske.** Poročilo poljske državne banke izkazuje tele vsote od 1. t. m. dalje: državni dolg 519.500 milijonov poljskih mark, bankovci v kurzu 661.092 milijonov, inozemske valute 2358 milijonov, zaloge menic 107.320 milijonov. Državni dolg meseca novembra se je povečal za 66 milijard, bankovci v kurzu pa za 82 milijard.

= **V Nemčiji** se bodo z novim letom podražile cene za osebni promet za 70%, za tovarni pa za 60%.

= **Obtok bankovcev v Nemčiji** je porastel do 15. t. m. od 923 do 970 milijard mark.

= **Uvoz Francije iz Nemčije** od 1. januarja do 31. oktobra t. l. predstavlja vrednost 1060 milijonov frankov proti 1847 milijonom frankov v istem času lan-

skega leta. Uvoz se je tedaj zmanjšal za 787 milijonov. Katastrofalni padec marke je pa le malo vplival na nemški uvoz iz Francoske. Zmanjšal se je le za okoli 150 milijonov mark, treba pa je še pripomniti, da je vseboval uvoz večinoma luksuzno blago.

Dopis z dežele. »Zarja« št. 29. in 30. razpravlja precej na dolgo in široko o prihodnjem Strankinem zboru 6. in 7. januarja 1923 v Celju. Poučuje tudi, kako naj bi se tam sklepalo, kaj naj bi se govorilo in kaj ne, navaja tudi pot, ki naj bi jo zavzela stranka za bodoče skupno delovanje vsega proletariata Slovenije. Seveda vsebuje ta dve »Zarji« kakor vse druge tudi kup napadov na sodr. Bernota. Sploh ne ugaja »Zarji« strankino vodstvo in pisava »Napreja« l. 1922. Nam je to všeč, ker takoj, ko se bo »Zarja« z našo taktiko strinjala, bomo vedeli, da smo tam, kjer smo bili. In tistih časov, ko je bila stranka odvisna od posameznih oseb, ki so se smatrali za več vredne nego drugi člani, tistih časov ne maramo več. Človeku, ki je imel priliko prepričati se točno o vsem napačnem v stranki in ki je potem jasno povedal, da to ni prav in s tem pospešil, da smo se bogov otrešli, takemu človeku je zavedni proletariati hvaležen, pa ne z delitvijo nagrad, temveč s tem, da mu pomaga boriti se dalje. In predrznost je, če trdi pri tem kdo, da deli tisti človek klofute. Mi vemo, da tiste ljudi, ki to trdijo, samo resnica v oči bode. In če misli »Zarja«, da je socializem mogoč brez izpolnjevanja dolžnosti in da je dovolj, če delajo vsi za enega, eden pa ne za vse, naj si zapomni, da ni kapitalist samo tisti, ki ima kapital, temveč tudi tisti, ki si kapitala želi, z namenom, da bo izkoriščal druge. Saj bi nam bilo všeč, če bi imeli pravico priti na Strankin zbor in povedati tam iz obraza v obraz vse napake Pokrajinskega vodstva. Pa saj vemo, da »Zarji« ni za izboljšanje sedanje družbe, ker v tem slučaju ne bi imela namena oslabiliti moči proletariata in delavskega tiska s tem, da ustanavlja separatistične liste. Toda mi napredujemo, to dokazuje tudi to, da »Zarja« ne najde po deželi odmeva. Čudno je le to, odkod denar, da dobivamo list, ne da bi plačevali naročnino. Čudno je to. In mi zaupniki na deželi Vas bomo naučili dokazati grehe, ne samo blatiti in sumničati osebe, z namenom begati maso in vcepiti delavnemu ljudstvu nezaupanje. Morate se z njim strinjati. Bernotu in Strankinemu, kakor tudi Pokrajinskemu odboru in vsem ostalim zaupnikom pa bomo samo toliko zaupali, kolikor bomo prepričani, da jim lahko zaupamo, ker ste nas v prvi vrsti v tem oziru naučili vi separatisti in posamezni bogovi od prejšnje neizkristalizirane socialistične stranke sami. Radi sodr. Bernota bodite pa čisto brez skrbi; kolikor nas je on naučil člane in zaupnike vas kontrolirati v naš dobiček in v vašo škodo, bo sodr. Bernotu prav tako škodovalo v slučaju, da ne bi pravilno deloval, ker ga bomo prav tako kontrolirali kakor vas, in ako najdemo kaj nepravilnega, bomo njega klicali na odgovornost prav tako kakor vsakega separatista od »Zarje«. V premišljevanje vsem nekdanjim samovoljnim voditeljem, ki so delali vse brez vednosti članov in zaupnikov.

Brežice. Kakor smo že lani, opozarjamo tudi letos ponovno brežiškega živinozdravnika in vse župane brežiškega okrožja, da zdramijo konjerejski odsek, dokler je še čas, da ukrene vse potrebno

in pošlje delegata v Ljubljano k prebiranju plemenskih koni. Če bomo čakali doma za pečjo, bomo še dalje dobivali samo »škarto« v Brežice, tako da sploh ni vredno, da se pobrigajo kmetje za oplemenitev kobil. Zato pozivljamo gornji naslov naj ukrene potom okrajnega odbora vse korake, če ne, bo konjerejski odsek sam izboljšal tozadevne razmere. — **O p a z o v a l c i.**

Razvoj gonilnih sil tekom enega stoletja.

Ko je James Watt (čitaj Džems Uatt) pred približno sto leti razkril moč, katero hrani v sebi vodna para, gotovo ni mislil, da je našel tisto moč, ki bo postala gonilna sila skoraj vsega industrijskega razvoja. Vsakemu količkar poučenemu človeku je danes že znano, da je bil parni stroj v svojih raznih oblikah do nedavnega časa edina strojna gonilna sila vseh železnic, parobrodov ter tovarniških obratov vseh panog in da je še danes eden glavnih činiteljev za mnogovrstne obrate in prometna sredstva vsega sveta.

Gotovo je parni stroj (lokomotiva) za prevažanje ljudi in tovorov najbolj znan. Malo je že krajev na naši zemeljski obli, kamor bi ta železni koni še ne bil prodrli, kjer bi ga ne poznali stari in mladi. Prvo lokomotivo je zgradil pred približno sto leti Anglež Stephenson in je ž njo prevozil pot med Liverpoolom in Manchesterom v mnogo krajšem času, kakor je sam preračunal. Tedanji znanstveniki in strokovnjaki so Stephensona pred njegovo tako lepo uspelo vožnjo proglasili za slaboumnega, vendar je bil on tako uverjen o končnem uspehu, da ga ni moglo nič premotiti v njegovem delu. Stephensonovo lokomotivo hranijo še danes v nekem muzeju v Londonu in so jo pred leti razstavili na neki razstave poleg sedanje moderne lokomotive. Seveda je razlika med njima velika, kakor bi postavil malega otroka poleg velikana.

Tekom desetletij so parni stroji vedno izpopolnjevali, tako da smemo reči, da so današnji moderni parni stroji na višku tako glede izvršitve kakor tudi glede njih funkcije porabe kuriva itd.

V teku zadnjih desetletij pa se je pojavil parni sili resen tekmelec, t. j. elektrika, proizvajana po strojih, ki jih gonijo razne vodne sile. Ta gonilna sila je mnogo cenejša in tudi ni zvezana s takimi neprilikami kakor različne parne naprave.

Parni stroji se je v teku enega stoletja povzpeli od svojega spočetka do vrhunca, vprašanje časa pa je, kdaj zatemni njegova slava za katero tekmuje, kakor rečeno — in to z nemalim uspehom, elektrika.

Zadnje čase se dogaja, da ameriške oblasti na Ellis Islandu ali zveze prevoznih društev (Atlantic Conference v Bruslju) vračajo izseljence iz naših krajev, ki se nameravajo naseliti v Zedinjenih državah, ker niso zadostili pogojem ameriškega zakona za priseljevanje, odnosno, ker nimajo t. zv. register-številke, brez katere nobena naših koncesioniranih prevoznih društev ne more odposlati nobenega izseljenca. Zaradi tega se priporoča vsem izseljencem, ki se hočejo naseliti v Zedinjenih državah ali v katerikoli drugi prekomorski državi, naj se, ko potujejo skozi Zagreb, ali pa pred odhodom, javijo pri upravi Državnega prenočevališča (konačišta) pri državnem kolodvoru v Zagrebu, kjer se jim bodo pregledali potni listi, ali

odgovarjajo zakonom naše države in one države, v katero potuje izseljenec. Izseljeniški nadzorni organi bodo brezplačno vidirali potne liste ter pripomnili, da ni nobene zapreke proti odpotovanju dotičnega izseljenca. To se priporoča, ne samo onim, ki potujejo s posredovanjem v naši državi koncesioniranih društev, temveč tudi onim, ki potujejo z listki nekoncesioniranih društev (Cosulich, Faber Line itd.) ki veljajo le do 31. decembra t. l., ker se pač pri teh potnikih največkrat dogaja, da jih ameriške oblasti zavračajo. Ta prijava se priporoča v splošnem vsem izseljencem, ki se nameravajo naseliti v prekomorskih krajih (Južna Afrika, Kanada, Južna Amerika). Potni listi, ki ne bodo vidirani z vizumom imenovanega nadzorstvenega izseljeniškega organa, bodo strožje pregledani po železniških komisarijih na naši meji, ki imajo stroga navodila koga naj puščajo preko meje, koga pa naj vrnejo v domovino.

Kulturni vestnik.

Zbašnik Fr.: Drobne pesmi. Z risbami okrasil Rajko Šubić. V Ljubljani 1922. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Strani 39, cena vezani knjigi 7 Din. Poleti l. 1918. je padel na italijanski fronti enaindvajsetletni dijak France Zbašnik. Zbirko uvaja pesnikov življenjepis (s sliko), ki ga je napisal njegov stric dr. Zbašnik, krasi jo pa deset prav posrečenih Šubičevih risb. Tudi zunanja oprema drobne knjižice je prikopna.

Slovenska Matica. Za leto 1922. izda »Slovenska Matica« zadnji zvezek Štekljevih »Slovenskih narodnih pesmi« z obširnejšim zaključnim spisom sedanjega urednika dr. I. A. Glonarja. Kot druga knjiga izide tretji zvezek Mencingerjevih izbranih spisov, katerih urednik je dr. Jos. Tominšek. Vsi gg. poverjeniki, ki še niso pobrali članarine za tekočo leto (K 80), se prosijo, da to čimprej store.

Matija Valjavec: Izbrani spisi za mladino. Priredila Fran Erjavec in Pavel Flere. Z risbami okrasil Rajko Šubić. V Ljubljani, 1922. Tiskala, izdala in založila Učiteljska tiskarna. Strani LVII in 182. Cena elegantno vezani knjigi 30 Din. V Valjavčeve spise uvaja bravec obširen, doslej najizčrpnější pesnikov življenjepis, zaključuje jih pa podroben »Tolmač«. Knjigo krasi 13 lepih ilustrativnih risb nadarjenega grafika R. Šubića, ki stopa s tem delom prvič pred slovensko javnost.

France Bevk: Faraon. Izdala in založila Naša Založba v Trstu 1922 — 8° str. 128. Naslovno stran in vinjete dvobarvno naslikal Tone Kralj. Cena broš. 22 Din. »Faraon« je naslov prvi črtici te zbirke, kjer zariše pisatelj strašno vojno ozadje prvega dela knjige: Faraon najgroznejše bitje sveta, bog vojne, gorja, sramote in krivic, ki ga ne omehča ne prošnja mož ne obupni jok mater ne solze otrok. Le najčistejši mož, ki po njem kliče človeštvo, bo močnejši od Sile in nas odreši. Ta vizionarna slika, ki je v njej strnjena bolest in hrepenenje tisočletij, tvori okvir osmerim črticam, kjer je Bevk prisluhnil utripom vojne groze in jih z mojstrsko roko uklenil v slike globoke lepote: Knjigo ima v komisiji za Jugoslavijo knjigarna »Nove založbe« v Ljubljani.

Delavec brez delavskega časopisa je kakor vojak brez puške. Zato naročajte in širite svoje glasilo »Napreč!

Dopisi.

Tržič. V naši predilnici so razmere tako urejene, da ima v rokah odpadke od platna neka oseba, katere za enkrat še ne omenjamo. Ta oseba prodaja odpadke, ki so precej porabni in za delavske družine poceni, vsak torek v tednu delavstvu. Toda kakor povsod, tako vlada tudi tukaj protekcija. Gotove osebe dobe boljšo kvaliteto in večjo dolžino, medtem ko so premnogi delavci enostavno prezrti. Za enkrat naj zadostujejo te vrstice, če pa ne bo boljše, bomo pa vsekakor primorani ukreniti potrebne korake pri tvrdki, obenem pa tudi nastopiti v časopisu. Ne gre namreč, da bi se z odpadki od platna celo verižilo. — **Več delavcev in delavk.**

Brežice. Dne 18. t. m. sem govoril v poštne lokalni v Globokem s poslancem SKS Ivanom Urekom. V pogovoru sem mu tudi povedal, da smo imeli 17. t. m. lepa shoda v Sedlarjevem in v Kozjem. Nato me je mož začuden vprašal, kakšne shode imamo sedaj. Odgovoril sem mu, da prireja naša stranka vedno shode, da pouči ljudstvo o socialističnem programu in da ustanovi organizacije KDZ in SSJ povsod, kjer se strinja ljudstvo z našimi načeli. Nadalje me je tudi vprašal, zakaj ne priznava stranka nič več poslanca Kisovarja in Kopača za svoja člana. Povedal sem mu, da zato, ker ne priznavata strankinega statuta. Da se izogne stranka koritarstvu in da ostane stranka čista in neodvisna od posameznikov, je sprejela pravilnik, ki določa tudi, da morajo člani prispevati stranki progresivno, torej po svojih močeh. Kdor ima visoke dohodke, naj plača tudi visok strankin davek, kdor zasluži malo, naj plača malo. Pravice imajo pa vsi člani, ki vršijo svoje dolžnosti napram stranki, enake. Seveda te določbe ne ugašajo tistim, ki so videli v svoji lenobi v osebi Antona Kristana boga. Tako tudi Kisovarju, Kopaču, Kocmurju in še marsikomu ne, ker so se smatrali za angeli tega boga. Ti ljudje niso bili varjeni kontrole, tako tudi ne izpolnjevati obljub. Ljudje, ki so agitirali z lepim socialističnim programom takrat, ko so vedeli, da se bo to splačalo, potem pa so na socializem pozabili, taki ljudje delajo po kapitalističnem kopitu za svoj žep, ne pa za izboljšanje sedanjosti družbe. Naš program pravi, da ni samo kapitalist izkoriščevalec človeške družbe, temveč tudi tisti, ki si kapital želi. (Čitaj knjigo »Socializem in vera« na strani 109.). Nato mi je pa poslanec SKS Ivan Urek odgovoril, da če jim ne bi bilo kakor Antonu Kristanu za kapital, pa ne bi hoteli biti socialisti. Jaz: Zato je dolžnost vsakega člana, da pazi drug na drugega, ker le na ta način se bo stranka izkristalizirala in bo ostala čista — in to bomo zavedni člani dosegli! Ivan Urek je pa nadaljeval: »Saj jaz ne držim z vašimi poslanci, toda Bernot pa le nima prav, da tako dela, zato bo pa tudi kmalu šel. Kisovar in Kopač sta poštena človeka, da pa ne plačujeta progresivnega davka, je krivo to, da imata rodbino, ki mora tudi od te plače živeti.« Martin Umek: »Res je to, toda delavec jo ima tudi, večinoma še večjo, povrh pa še manjše dohodke. In če Kisovar in Kopač res ne moreta shajati s poslansko plačo, naj bi vodila račun svojih dohodkov in izdatkov, pa bi stranka lahko ugotovila, da res ne moreta plačevati poslanskega prispevka. Njih delo bi bilo potem stranki zadostno.« Poslanec SKS I. Urek je nato tiho odšel. — Poslanec SKS Iv. Ureku in

drugim, ki tako mislijo, moramo tem potom še povedati, da ne velja v naši stranki posamezna oseba ničesar. Vse važne predloge premotri prej Pokrajinski odbor, Strankin zbor, najvišja instanca, jih pa sprejme in spravi v življenje. Tistim delavcem pa, ki še vedno verujejo v bogove, želimo, da bi svoje bogove kmalu spoznali po njih delu in da bi sledili geslu: Delavno ljudstvo bo rešilo le delo delavnega ljudstva samega. — Martin Umek, že 7 let preganjan delavec radi razrednega boja.

Celje. V torek, 26. t. m. se je vršil pri nas »Pri zelenem travniku« javni ljudski shod, ki ga je priredila krajevna organizacija SSJ v Celju z dnevnim redom: Občinska politika občine okolica Celje. Govoril je sodrug Čebular, ki je v stvarnem poročilu orisal klerikalno demagogijo klerikalnih občinskih odbornikov, katerim so se pridružili tudi gg. demokrati. Vsi ti so se zbal javne kritike in so zahtevali od socialističnega kluba, naj izključi sodruga, ki piše o poteku občinskih sej. Ker pa ni hotel socialistični klub o tem ničesar slišati, so pričeli klerikalci in demokrati občinske seje sabotirati, da bi na ta način onemogočili redno delovanje. Njegovemu govoru je sledilo burno odobravanje. Nato je dobil besedo soodr. Koren, ki je poudarjal, da nismo socialisti nikdar trdili, da hočemo z občinsko politiko rešiti vesoljno človeštvo. Eno pa je gotovo, namreč, da bomo uporabljali vsako legalno priliko, ki nam da pravico nastopati tako, kakor se spodobi zastopnikom, izvoljenim od socialističnega ljudstva. Posebno pa bomo uporabljali legalno priliko v občinskih dvorani, kjer bomo govorili o razliki med delavnim ljudstvom, pa med kapitalisti. Gg. klerikalci in demokrati se silno motijo, če mislijo, da se bodo vrnili tisti stari časi, ko so imeli v občinskih dvorani besedo samo kakšni birtije, vsi ostali pa so ponižno kimali. Nikoli ne bomo gledali na zamero, temveč edinole na pravico in resnico. Pripravljeni smo na razpust občinskega sveta in tudi na nove volitve. In če bomo dobili samo enega socialistu v občino, bo pa ta za vse ostale delal, tako da ne bo gospoda nikoli več nemoteno paševala. Sodr. Koren je končno predlagal, naj skliče krajevna organizacija javni shod, na katerega naj bi povabila tudi vse občinske odbornike nasprotnih strank. Naj povedo gospodje javno, kaj da smo slabega storili. Ljudstvo bo imelo na ta način prilžnost, spoznati svoje sovražnike. Predlog soodr. Korena je bil soglasno sprejet z velikim odobravanjem. Končno je spregovoril še soodr. Martinčič, ki je odobral postopanje strankinega celjskega vodstva ter izrazil željo, da bo dobro, pri sestavi kandidatne liste pri prihodnjih volitvah še strožje postopati kakor dosedaj. Vodstvo naj bi kandidature odobrilo ali pa zavrglo. Sodr. Martinčič je bil mnenja, da se občinska kriza, ki je nastala, ne bo dala nič več rešiti. Sodr. Koren je še razjasnil volilno pravico pri občinskih in državno-zborskih volitvah ter opozoril na volilni imenik, nakar se je shod razšel.

Šmartno pri Dreti. Pri nas živi lesno delavstvo nad vse pričakovanje mizerno. V tej okolici se razprostirajo velikanski gozdovi, ki so last ljubljanskega knezoškofa. V teh gozdovih gospodarijo nemčurji, ki izkoriščajo naše delavstvo na vse pretege. V Marijinem gradu v Nazarjih kraljuje znani g. Ottich, ki slovi po svojem sklepanju kupčij z delavci. Tako je ta gospod napravil z delavci pogodbo že spomladi, ko so bili šliht od 70—100 kron,

Pogodil se je z delavci za 55 kron od m. V najkrajšem času pa so šlihti narastli na 150 kron. Opozarjali smo v grajščini, naj povišajo plačo pri m³ toda povišali so jo nam samo za 5 kron. Treba pa je pomisliti, da plačujejo kmetije za m³ 300 kron, pa da še vseeno plačujejo delavce 80 kron naprej za m³. Neobhodno potrebno je tedaj, da poseže vmes pristojna oblast ter napravi konec brezsrčnemu odiranju. Oškodovani smo namreč za lepe tisočake po zaslugi g. Otticha, ki je l. 1919 ob priliki plebiscita zginil v Avstrijo, potem pa se po 21 dneh zopet vrnil. Ne bo odveč, če se bomo ob priliki še povrnili na njegovo potovanje v Avstrijo. Neki lesni mojster je naredil l. 1921. pogodbo za sekanje in spravljane lesa. Toda še do danes ni prejel tistih kron, ki jih je čez delo zaslužil. G. Ottich, ali ni to vneboapijoči greh? Letos mu je odtrgal za oktober, 600 kron, za november pa 1600 kron in zopet nekemu drugemu 1000 kron. Ta gospod ima to prelepo navado, da hodi od hiše do hiše ter sprašuje, kaj ima gospodar vse pri hiši. Opozarjamo pokrajinsko vlado, naj stopi temu gospodu na prste, sicer bo spravil marsikaterega na beraško palico. Delavci, kadar bodo prišle volitve, glejte, da boste volili edinole naše ljudi! Bil sem v Ameriki, pa sem živel z delavci, ki so garali od zore do mraka. Vprašal sem jih, zakaj da delajo. Pa so mi rekli, da za kapitaliste. Glejte, delavci, ravnotako kakor v Ameriki, tako delamo v Jugoslaviji za kapitaliste. Pri nas pomnijo še stari ljudje, da je bil v Nazarjih samo en gozdar, sedaj jih je pa kar 5. Skrajni čas je že, da bodo razdelili veleposestva med tiste ljudi, ki jim manjka, pa jo obdelujejo drugim ljudem, ki sede na kupih denarja. Počasi se bo tudi našim ljudem vedno bolj jasnilo v glavi. Drugič kaj več. — Delavec.

»Naprej« je list, ki vam podaja resnično sliko delavskega gibanja po svetu. Prinaša politične in znanstvene članke, statistike, opise krajev itd. »Naprej« je list, ki širi zdravo socialistično znanje med slovenskim delavstvom. Širite ga!

UTRINEK.

Kdor hoče biti nam enak, mora biti ponosen in ponižen. Pa ponosen ne tako, kakor kralji in prazni žitni klasi, in ponižen ne tako, kakor škofje in velike buče, ki se s svojo težo zarivajo v zemljo, da segnjajo prej nego dozore. Bodij ponosen pred mogočnimi in ponižen pred slabotnimi. Toda prvih ne bij s palico, drugim pa ne umivaj nog.

V dobrotelne namene. Uslužbenci uprave in uredništva nekega uglednega slovenskega lista so dobili za božične praznike darilo. Takoimenovani nabavni prispevek, ki se jim je izplačeval tudi dosedaj vsake tri mesece, so dobili zdaj dvojen. Da bi pa gospodje akcionarji ne bili preveč oškodovani, je odgovorni urednik menda po njihovem ukazu začel pošiljati tukajšnjim tvrdkam privatna pisma s prošnjo, naj pošljejo v list novoletne oglase, češ, da bo ves denar, ki ga dobi upravništvo od oglasov, razdeljen kot novoletno darilo med uslužbence. Rado vedni smo, koliko dobe uslužbenci od tega denarja. Zdi se nam, da bodo prej videli brez zrcala svoja ušesa, nego pa lim, na katerega skuša uredništvo ujeti tukajšnje trgovce. Oni tvrdki pa, ki je ta lim odklonila, lahko samo čestitamo.

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Nosite zaradi
njihovih velikih
prednosti
PALMA

kaučuk pot-
petnike in pot-
plate

NAKUPOVALNA ZADRUGA

R. Z. Z. O. Z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

Uvoz

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki
vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko
blago, spirituose, mast, slanina, mesni
izdelki.

Izvoz

Telefon 366. Brzjavni naslov: Nakupovalna Ljubljana.
Čekovni račun štev. 10.473.

Razno perilo

priporoča tvrdka

A. & E. Skaberné

za dame, gospode in deco Ljubljana, Mestni trg 10.

Knjige, tehnične in poučne, ru-
darske stroke, prodaja
knjižnica in čitalnica „Svoboda“
v Prevaljah.

Konsumno društvo za Slovenijo, vp. z. z. o. z. v Ljubljani

vabi v smislu § 36 svojih pravil člane na

redna krajevna zborovanja,

ki se bodo vršila v sledečem redu:

Sobota, dne 13. januarja 1923:
popoldne ob 5. uri za Jesenice.

Nedelja, dne 24. januarja 1923:
popoldne ob 9. uri za Savo,
popoldne „ 2. „ „ Kor. Belo,
popoldne „ 14. „ „ Kr. goro,
popoldne „ 14. „ „ Mojstrano.

Nedelja, dne 21. januarja 1923:
popoldne ob 9. uri za Tržič, Križe,
Sv. Ano,
popoldne „ 2. „ „ Gorje.

Nedelja, dne 28. januarja 1923:
popoldne ob 9. uri za Litijo,
popoldne „ 2. „ „ Radovljico.

Četrtek, dne 1. februarja 1923:
popoldne ob 5. uri za Falo.

Petek, dne 2. februarja 1923:

dopoldne ob 9. uri za Ribnico,
popoldne „ 4. „ „ Št. Lovrenc,
dopoldne „ 9. „ „ Črno I, II,
popoldne „ 3. „ „ Mežico.

Nedelja, dne 4. februarja 1923:
dopoldne ob 9. uri za Guštanj,
popoldne „ 3. „ „ Prevalje, Leše.
dopoldne „ 10. „ „ Pragersko,
popoldne „ 3. „ „ Poljčane.

Nedelja, dne 11. februarja 1923:
dopoldne ob 9. uri za Šoštanj,
dopoldne „ 10. „ „ Ljubno.

Nedelja, dne 18. februarja 1923:
dopoldne ob 9. uri za Maribor,
dopoldne „ 10. „ „ Rogatec.

Torek, dne 20. februarja 1923:
zvečer ob 7. uri za Sodno, Trnovo.

Sreda, dne 21. februarja 1923:
zvečer ob 7. uri za Šiško.

Nedelja, dne 25. februarja 1923:
dopoldne ob 9. uri za Celje,
popoldne „ 3. „ „ Store,
dopoldne „ 10. „ „ Ptuj,
dopoldne „ 10. „ „ Kamnik.

Torek, dne 27. februarja 1923:
zvečer ob 7. uri za Glince, Rožno dolino.

Sreda, dne 28. februarja 1923:
zvečer ob 7. uri za Vodmat.

Nedelja, dne 4. marca 1923:
dopoldne ob 10. uri za Radeče,
popoldne „ 2. „ „ Borovnico.

Ako ob določeni uri ne bo navzoče za sklepčnost potrebno število članov, se vršijo zgoraj navedena zborovanja
eno uro pozneje, ki bodo sklepčni brez odira na število navzočih.

Prostore, v katerih se bodo zborovanja vršila, določijo krajevni odbori; napisani bodo pa na lepakih, ki jih
bo vsaka prodajalna razobesila in ki bodo vabili k zgoraj navedenim zborovanjem.

Dnevni red vseh zborovanj je sledeči:

1. Poročilo o računskem zaključku za leto 1921/22.
2. Posvetovanje in sklepanje o predlogih za občni zbor.
3. Volitev krajevnih odborov oz. delegatov.
4. Slučajnosti.

V Ljubljani, dne 24. decembra 1922.

Načelstvo.

Nadzorstvo.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani prodaja

iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja
in razpečava

Ia čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo
uporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva c. 15-II.

+ Zene +

pomirite se, če vam mesečni red
zastaja ali izostaja. Pomorem vam,
zaščitim vaše zdravje in vam pri-
nesem novega veselja do življenja.
Uradno ocenjeno in za dobro spo-
znano. Obrnite se takoj na naslov:

K. Fesq

Hamburg B. 156.

Papenstraße 95.

Zenitna ponudba.

V svrhu ženitve se želi seznaniti
mlad mož z stalnim zaslužkom z
izobraženim dekletom v starosti
od 19 do 22 let. Ponudbe s sliko
je poslati na upravo „Napreja“
pod „Pomlad“.

Kožuhovina svila, modni nakit, pred- pasniki, spodnja krila po znižanih cenah

pri

**A. SINKOVIČ nasl.
K. SOSS,**
Ljubljana, Mestni trg 19.

OBRTNA NAZNANILA.

... Prva mariborska ...
delavska pekarna v Mariboru,
Tržaška cesta št. 38, tel. 324,
priporoča
dober kruh in žemlje.

Prva produkt. zadruga krojačev
Maribor, Ruška cesta 5
priporoča obleke za moške in
ženske po zmernih cenah in
dobre kakovosti.

**Gostilna
LJUDSKI DOM**
„Maribor“
Ruška cesta št. 7
priporoča

izborna kuhinjo in pijačo.

... N. BRUNO MILJANIČ ...
tovarna kanditov in slaščičarna
najnižje cene in vsak čas svoje blago.
Maribor, Tkalca ulica 4.